

שיל"ת

קונטרס

דפ"י ש"נ

על סדר הדף היומי

קובץ ביאורים והערות על סדר הדף היומי שנתלכנו
בלימוד בצוותא על ידי

הר"ד זלמן חיים הומינר הי"ו
והבה"ח יוסף יצחק גולדשטיין הי"ו

יוצא לאור ע"י

ארגון שיעורי תורה שע"י קהילת קרעטשניף

גליון צו שנה ג' פרשת וילך - שובה חודש אלול שנת ה' תשפ"ג

לפ"ק

כתובות עמ. - פה:

**קוראים המעוניינים להצטרף לרשימת תפוצה במייל
ניתן לפנות לכתובת המייל
sh0533132203@gmail.com**

להנצחות וכן לכל ענייני הגליון ניתן לפנות
להר"ר זלמן חיים הומינר בפל" 053-3132203

נ.ב. הביאורים וההערות נכתבו תוך כדי לימוד ואפשר ונפלו טעויות
ולכן נבקש מכל מי שיש לו הערות או הארות אם יוכל לשלוח בכתב
לכתובת מייל הנ"ל.

פרנס השבוע

מה בגליון?

- מה שאמר אביי שעשאום כנכסים שאינן ידועין ולא הנאם הבעל, קשה למה כלל תלינן זכייתו כנכסי אשתו בלא ידע מהן או לא, הרי אם זכו לו מן התורה נכסי אשתו כל מה שהכניסה בעינן לזכותו בהן, ומה הסברא לתלות הדבר בידיעתו קודם לנישואין? (הערה רנ"ז)
- מה שביארו שיטת ר' ינאי דרק פירא תקינו ליה לבעל אבל פירא דפירא לא תקינו ליה מהא דכפל נותנין לאשה ולא לבעל, קשה למאי בעינן לדחוק ולחלק בין פירא לפירא דפירא, הרי אפשר לתרץ בפשיטות מה דכפל נותנין לאשה, שהוא משום שהכפל נחשב לקרן ולא לפירות, דרק דבר הגדל מן הקרן הוא דנקרא פירא, אבל כפל שמכפילים את הכפל עצמו נקרא קרן ולכך נותנין אותו לאשה? (הערה רנ"ח)
- לאביי שביאר הא דבעל המוכר קרקע לפירותיו לא עשה ולא כלום שמא תכסיף הקרקע, קשה למה איכפת לן כלל שתכסיף הקרקע, הרי לעיל מצינו שכל זמן שלא מכליא קרנא אפי' שמפסידה מן הקרן עדיין הוא בגדר פירא, וממילא מותר לבעל להשתמש בה, וכגון בדקל לפירותיו ובגלימא, וא"כ למה כאן כיון שחיישינן שתכסיף הקרקע ותהא שווה פחות, אפי' שבכך עדיין לא מכליא קרנא אוסרים עליו למכור לפירותיו? (הערה רס"א)

• מה שזכראשונה היו נשים מזקינין ולא היו נושאין נשים משום שחששו שלא יקבלו הכתובה, לרש"י דביאר דהנשים לא היו ראוות להנשא קשה, לאחר מן הטעמים שתקנו כתובה לאשה הוא כדי שאחר גירושה או אלמנותה יקפאו עליה להנשא לה, וא"כ תימה הוא שהזקינין עכמו ולא ראו להנשא בצביל חשש שאח"כ אם יתגרשו או יתאלמנו לא יהא להם כתובה ולא יקפאו עליהם, ועוד קשה למה נקטו כאן לשון שלא היו נושאין נשים הרי מיירי שהנשים לא ראו להנשא, והיה ליה למינקט ולא היו נישאות לאנשים? (הערה רס"ז)

• מה שביאר רב דמה שאמרו דבעינן לישקול וליהדר הנכסים איירי בהורישתו אשתו בית הקרבות דבעינן למיהדר משום פגם משפחה, קשה להרי גס בעבדים ושפחות מנינו דבעינן למיהדר לגרושתו הוולדות משום שבה בית אביה, ולאו דווקא בפגם משפחה הוא דבעינן למיהדר, ולמה כאן אמרו רק בבית הקברות? (הערה ר"ע)

• לפי מה שביארו מחלוקתם של ר' יוחנן ור"ל לגבי אם הלכה כר"ע דמר סבר הלכה כר"ע מחזירו ולא מרבו ומר סבר הלכה אפי' מרבו, וכן לאיצעית אימא דנחלקו אם רבו היה או חזירו, קשה למה אמר ר' יוחנן לר"ל עשית כשל תורה, הרי ממשמעות דבריו משמע דגם הוא מודה דההלכה כאן כר"ע רק דהקשה לר"ל למה גם דיעבד פסק כמותו והיינו כשל תורה, ואילו לפי איצעית אימא אלו משמע דלגמרי סבר דאין הלכה כר"ע? (הערה רע"ד)

דף עט ע"א

רנז. בגמ' ואי לא קננהי לוקח
 ניקנינהו בעל אמר אביי
 עשאום כנכסים שאין ידועין
 לבעל ואלבא דר"ש. היינו
 דר"ש סבר דאין הבעל זוכה
 בנכסים שלא היו ידועין לו קודם
 שכנסה, וזה משום שבזמן
 שקידשה לא היה דעתו עליהם,
 וממילא כך כאן גם לא יקנה
 הבעל נכסים אלו שנתנה אשתו
 לאחר בהברחה. אבל באמת
 קשה למה כלל לר"ש תלינן
 זכיית הבעל בנכסיה אם הישב
 עליהם או לא, הרי אם הדין הוא
 שנכסי האשה זוכה בהם הבעל,
 מה איכפת לי מה חשב הוא,
 ובפשיטות צריך הדין להיות
 שכל נכס שהכניסה אשתו שלו
 הוא. והביאור הוא דבאמת מה
 שנכסי האשה זוכה בהם בעלה
 אינו מדין תורה, אלא תקנת
 חכמים כדי שיתחייב בשביל כך
 צורכי אשתו, וכמו שאמרו לעיל
 (מוז): תיקנו מזונותיה תחת
 מעשה ידיה ופירקונה תחת
 פירות וקבורתה תחת כתובתה,

וממילא לכך אם כשנשאה לא
 הישב על נכסים אלו שאינן
 ידועין לו, ומ"מ התחייב על
 צורכיה כנגד הנכסים שכן ידועין
 לו, ממילא אין צורך לזכותו
 בנכסים שאינן ידועין לו בנוסף
 על מה שכבר קיבל, כיון שכבר
 התחייב על צורכיה גם
 בלעדיהם ומה יוסיף לה הוא
 כנגדם.

דף עט ע"ב

רנח. בגמ' אפי' תימא דברי הכל
 פירא תקינו ליה רבנן פירא
 דפירא לא תקינו ליה רבנן.
 היינו דבולד בהמת מלוג עצמו
 ודאי סבר ר' ינאי ככו"ע דהוא
 של בעל, רק דכאן בכפל דהוא
 פירא דפירא בזה סבר דלא
 תקינו ליה רבנן. אבל קשה
 למאי צריכים בגמ' לדחוק שיטת
 ר' ינאי ולומר דסבר פירא
 דפירא לא תקינו ליה רבנן, היה
 אפשר לומר דבאמת גם פירא
 דפירא תקינו ליה רבנן, ומה
 שכאן בכפל הוא של האשה, זהו
 משום דכפל אינו נחשב לפירא

כלל, דאין זה דבר הגדל מן הקרן, אלא הוא נחשב לקרן עצמו, דקנס הוא דקנסינן לגנב לשלם עוד קרן חוץ ממה שגנב, וממילא כיון דאין זה פירא ודאי לא תקינו ליה לבעל לקבלו, דרק פירא תקינו ליה, וגם מסתבר לומר כן, משום דהגנב גנב את הקרן ולא את הפירות, וממילא כשמשלם קנס לבעל הקרן הוא משלם דהיינו לאשה, ולא לבעל הפירות דהיינו לבעל, וצ"ע למה לא תירצו כן בגמ'.

רנ"ט. בגמ' בשלמא לחנניה היינו דלא היישינן למיתה אלא לרבנן אי היישי למיתה אפי' ולד בהמת מלוג נמי לא ואי לא היישי למיתה אפי' ולד שפחת מלוג נמי. היינו דאם היישינן למיתה כיון דיש חשש שמכליא קרנא לכך אין נותנים הולד לבעל, ולכך קשה מה החילוק בין בהמה לשפחה. אבל באמת קשה למה כלל תלינן הדבר בחשש של מיתת הקרן ולכך לא ניתן הפירא לבעל, וכי אדם המוכר שדהו או בהמתו לפירא גם לא יקבל הקונה את הפירא

כשיש חשש שמכליא קרנא, הרי כאן כמו שם הפירא של הבעל ולמה יהא תלוי הדבר בחשש מיתה כלל. והביאור הוא דכאן בבעל אין הפירא שלו מעיקר הדין כבמכירה, אלא רק זכות נתנו לו להשתמש בפירא של נכסיה של אשתו כל זמן שהיא אינה מפסידה מכך, אבל באופן שהיישינן שמכליא קרנא בה לא נתנו לו זכות זו לקבל פירא. רק דצריך ביאור מה יהא הדין באופן שמכר הבעל פירות נכסיה של אשתו לאחר, וכמו שמצינו לקמן (פ:) דלר' יהודה מר בר אממר יכול למכור, אם בזה גם שייך לומר דהיכא דיש חשש שמכליא קרנא לא יקבל אותנו קונה הפירא, כיון דרק זכות הבעל קנה, או שהקונה הוא כמו כל קונה לפירא דכן צריך לקבל בכל גוונא הפירא. וגם אם נאמר שצריך לקבל אולי הבעל להוסיף מדיליה וליתן לקונה אבל לא יקחם מאשתו, כיון דהיישינן שמכליא קרנא, וצ"ע.

דף פ ע"א

רס. בגמ' ההיא איתתא דנפלו לה ארבע מאה זוזי בי חוזאי אזיל גברא אפיק שית מאה אייתא ארבע מאה וכו' א"כ הוה ליה הוציא ולא אכל ישבע כמה הוציא ויטול. בפשיטות נראה דמה שאמרו ישבע כמה הוציא ויטול היינו שיטול שית מאה כמו שהוציא, ואפי' שההוצאה גדולה מן הקרן שמה שהביא לה. וא"כ לכאורה קשה דלמה יקבל הוצאה גדולה על הקרן, הרי יכולה לומר לו שבכהאי גוונא אינה רוצה לא בקרן ולא בהוצאה, דהרי כבר עדיף לה שלא היה מביא לה כלל נכס זה, דעכשיו תצטרך להוסיף לו מדילה עוד מאתיים זוז. ואולי יש לומר דאפי' בכהאי גוונא אינה יכולה לטעון כן, דהרי הארבע מאה שהלך הוא להביא לה משבח בית אביה הוא, והם שווים לה הרבה יותר משית מאה של הוצאותיו, ולכך צריכה לשלם לו כל הוצאותיו. ועוד יש לומר דבזמן שהלך הוא להביא

לה הארבע מאה לא חשבה שתתגרש היא ממנו, ולכך רצתה שילך להביא לה הארבע מאה אפי' שהוא מוציא עליהם שית מאה, כיון דהוא משלם מדיליה הוצאותיו ולא איכפת לה, ולכך עכשיו שנתגרשה אינה יכולה לומר איני רוצה לא בארבע מאה ולא בהוצאותיו, ולכן צריכה לשלם כל הוצאותיו. אבל עיין לקמן בגמ' דביאר רבא דברי רב אסי דבאמת הבעל מקבל הוצאה רק כנגד השבח של נכסיה ולא יותר, וממילא בכהאי גוונא שהוציא שית מאה על ארבע מאה אינו מקבל אפי' ארבע מאה, דהרי הוא מקבל רק כנגד השבח דהיינו הפירות ולא כנגד הקרן דהיינו הארבע מאה. וצ"ע אם ר' אמי כאן חולק על רבא או שכוונתו כאן גם לומר דישבע כמה הוציא ויטול כמה שיש כנגדו בשבח ולא יותר. ויש לומר דגם אם בארבע מאה אלו אין כנגד הוצאותיו כמעט כלום, דהרי השבח דהיינו פירא של הארבע מאה הוא קצת מאוד,

מ"מ יכול לחשב שבה של שאר נכסיה עד לכנגד הוצאותיו, וממילא זהו כוונת ר' אמי ישבע ויטול, ובאמת אינו חולק על רבא.

דף פ ע"ב

רסא. בגמ' והלכתא בעל שמכר קרקע לפירות לא עשה ולא כלום מאי טעמא אביי אמר חיישינן שמא תכסיף. היינו דכיון שתפסיד האשה שהקרקע שלה תכסיף לכך אסרו על הבעל למוכרה לפירות. אבל קשה דאפי' אם תכסיף מאי הוה, הרי מצינו לעיל (עט:): דכל זמן שלא מכליא קרנא נקרא הדבר בגדר פירות, וכמו שאמרו גבי ולד בהמת מלוג, דאפי' אם תמות הבהמה לא חיישינן לכלוי קרנא דאפשר למוכרה אח"כ לעורה, וכן מצינו לגבי דקל לפירותיו ובגלימא, וא"כ מאי שנא הכא דחיישינן שתכסיף הקרקע, הרי גם אם תכסיף לא מכליא קרנא לגמרי, אלא רק תהא שווה פחות משויה כהיום, ומה איכפת לן

כאן מהפסידה יותר משאר דברים. ואולי יש לומר דרק כשהוא משתמש ונהנה מן החפץ התירו לו ותיקנו לו כן כל זמן שלא מכליא קרנא, אבל כשהוא מוכר הקרקע לפירות ולא הוא שנהנה מן הקרקע שבכך תכסיף, אלא הוא נגרם ממה שהקונה אינו עובדה כראוי, בזה לא הקנו לו שתפסיד אפי' משהו מן הקרן אם לא שהוא נהנה ממנו באותו הזמן.

רסב. בגמ' מאי בינייהו איכא בינייהו ארעא דמקרב למתא אי נמי בעל ארים הוא וכו'. נראה להוסיף עוד אופן שבו יהא חילוק בין שני השיטות של אביי ורבא, והוא באופן שמכר הבעל לקונה כל זכות שיבוא לו באותו השדה, והיינו שגם אם תמות אשתו הוא הבעל יורשה, תינתן השדה לקונה זה, דבכהאי גוונא אין חשש שמא תכסיף, דהרי כשם שהבעל עובדה כראוי ומשום דמצפה שתמות אשתו ויירשנה, כך הקונה יהא עובדה כראוי דמצפה שתמות אשתו של זו ויקבלה, ורק החשש של

רבא משם רווח ביתה עדיין איכא, דבכל גוונא שמוכר זכות הפירות לאחר אין כאן רווח ביתא מפירות אלו.

רסג. בגמ' איבעיא לחו שומרת יבם

שמתה מי קוברתה יורשי הבעל קברי לה דקא ירתי כתובה או דלמא יורשי האב קברי לה דקא ירשי נכסים הנכנסין והיוצאין עמה. צריך ביאור מה האיבעיא כלל, הרי בהדיא אמרו לעיל (מו:): תיקנו מזונותיה תחת מעשה ידיה ופירקונה תחת פירות וקבורתה תחת כתובתה, והיינו שמי שמקבל כתובתה הוא דמחוייב בקבורתה, דהרי זה ניתן תמורת זה, וממילא ודאי יורשי הבעל קברי לה דקא ירתי כתובה. ותימה על רש"י ותוס' שהזכירו ברייתא זו בדבריהם ולא הקשו כן. ונראה לתרץ דאפי' שיש ראייה מן הברייתא שם לאיבעיא כאן, מ"מ העדיפו בגמ' לפשוט איבעיא זו מברייתא שמפורש בה הדין לגבי שומרת יבם עצמה, ובאמת אין זה איבעיא אלא רק קושיא כדי לברר

ההלכה, ואפי' בקושיא כבר ידעו מן התירוץ רק רצו להביא ראייה לכך.

דף פא ע"א

רסד. בגמ' א"ל הכי קא אמינא אח אני יורש את אשתו אין אני קובר ואי משום כתובה לא ניתנה כתובה ליגבות מחיים וכו' אמר רב אשי יבם נמי כאחר דמי. היינו דלמעלה אמר רבא דלא ניתנה כתובה ליגבות מחיים, משום דהיבם נחשב כממשיך את אחיו וכאילו נשאר עדיין חי, ולכך אינה יכולה לגבות הכתובה, דעדיין אינה יכולה להנשא לאחר. אבל קשה דלקמן אמר רב אשי דיבם כן נחשב כאחר, ולכך כן שייך ליגבות הכתובה מן היבם, וממילא קשה מה האמת יבם הוא כאחר או לא. והביאור הוא דבתחילה ביארו הגמ' לשיטת רבא דהוא סבר דהיבם לאו כאחר דמי ולכך הוי כתובה מחיים וא"א לגבותה, אבל עכשיו מבארים שיטת אביי שחלק על רבא והוא באמת

סובר דגם יבם נחשב כאחר, ולכך אמר אביי דחייב לקבורה או ליתן כתובתה דבאין עליו מב' צדדין.

רסח. בגמ' שלח ליה רבא לאבבי ביד רב שמעיה בר זירא ומי ניתנה כתובה לגבות מחיים והתניא ר' אבא אומר וכו'. צריך ביאור דהרי עכשיו ביארנו לאבבי דאין כתובה בחיי היבם נחשב לכתובה הניגבת מחיים, דהרי אמר רב אשי דכאחר דמי, ולמה הקשו עכשיו ומי נתנה כתובה לגבות מחיים. וצריך לומר דהיות ועכשיו בכרייתא מצינו דנחשב כגבייה מחיים לכך נקט בקושיא עצמה ג"כ מחיים, אבל זהו באמת הקושיא איך אמר רב אשי דכאחר דמי ולא נחשב מחיים.

דף פב ע"א

רסו. בגמ' אמר ליה מסתפינא דעבדת לי כדעביד פומבדיתאה רמאה אמר ליה אי בעית פלוג לך מהשתא. היינו אפי' דא"א עדיין לזכות בנכסים דהרי עדיין

הנכסים משועבדים ליבמה לכתובתה, מ"מ אמר לו שיתפסנו עכשיו ובכך מיד כשייבם הוא את היבמה יוכל להקנות לו חלקו התפוס אצלו. אבל באמת קשה למה כלל קרא להווא פומבדיתאה רמאה, הרי מה שלא נתן שם לאחיו חלקו היה משום פסקו של רב יוסף, ומניין לו שהוא עצמו לא רצה לתת לאחיו דלכך קראו רמאה, ועוד קשה מה יועיל שאמר לאחיו פלוג לך מהשתא, הרי לרב יוסף באמת א"א לאחיו לקנות חלק בנכסים דאין זביניה זביני. ועיין בתוס' שכבר הקשה הקושיא הראשונה ותירץ דבאמת רב יוסף לא אמר פסקו על מעשה זו אלא על מעשה אחרניא, ובאמת פומבדיתאה זה היה רמאי ומעצמו לא נתן לאחיו, ולא דווקא משום פסקו של רב יוסף. ולפי זה ניהא גם למה אמר ליה פלוג לך מהשתא, דבאמת הוא שמע רק מהמעשה של ההוא פומבדיתאה ולא מפסקו של רב יוסף, ולכך חשב שיוכל לפלוג מהשתא חלקו.

דף פב ע"ב

רפז. בגמ' אמר רב יהודה בראשונה היו כותבין לכתולה מאתים ולא למנה מנה והיו מזקינין ולא היו נושאיין נשים. ביאר רש"י דהנשים לא היו רוצות להנשא להם. וצריך ביאור למה בשביל חשש שלא ישלמו להם הכתובה לא היו רוצות להנשא, הרי אחד מן הטעמים שנותנים כתובה לאשה הוא כדי שיהא לה חינה בעיני אנשים שיקפצו עליה אחר גירושיה או אלמנותה, וא"כ תימה הוא שבשביל שתוכל להנשא בשניה לא היו רוצות להנשא בראשונה, וכי עדיף להם להזקין בראשונה ובכך לא ירצו כלל להנשא להם דהרי עדיין אין להם כתובה, דעדיין לא נישאו, דבשלמא בצעירותם שהן גם בתולות קופצים עליהן אינשי, אבל כשיזקינו אפי' אם בתולות הם לא יקפצו עליהם, וממילא איך לא היו רוצות להנשא. ועוד קשה מהו הלשון שנקטו כאן ולא היו נושאיין נשים, הרי אם מיירי שהשים אינו רוצות להנשא היה

ליה למינקט ולא היו נישאות לאנשים. ולולי דברי רש"י היה אפשר לומר דבאמת איירי שהאנשים לא רצו להנשא לנשים, וזה משום שהיו דורשות מהם להקנות להם הכתובה קודם לנישואין, וזה לא היו רוצים לת להן, וממילא היו מזקינין הנשים, ולפי זה ניהא למה נקטו ולא היו נושאיין נשים, אבל עדיין צריך ביאור למה התעקשו אותן נשים שלא להנשא כל זמן שלא הקנו להן הכתובה קודם לנישואין, וצ"ע.

פרק ט

דף פג ע"א

רפח. בגמ' יכולה אשה שתאמר לבעלה איני ניזונת ואיני עושה אי הכי אפי' נשואה נמי אמר אביי נשואה ידו כידה. צריך ביאור מה הקושיא של הגמ' כאן אי הכי אפי' נשואה נמי, הרי כבר אמרנו לעיל דבעינן ארוסה דווקא משום שעדיין לא נכנסו הנכסים לרשותו, דרק בכהאי גוונא שעדיין לא נכנסו הנכסים לרשותו הוא דאין צריך לשון

דף פג ע"ב

רס"ט. בגמ' אמר אביי מיתה שכיחא מכירה לא שכיחא וכי מסליק איניש נפשיה ממילתא דלא שכיחא ממילתא דשכיחא לא מסליק נפשיה. ביאר רש"י דמכירה לא שכיחא שאין אשה רוצה למכור נכסי בית אביה. אבל צריך ביאור דאם דווקא ממכירה מסליק נפשיה ומשום דמילתא דלא שכיחא הוא, מה יועיל לו כלל, הרי יכולה האשה למכור הנכסים שעה לפני מיתתה, וכגון בתנאי שיהא חל המכירה דווקא ממש קודם מיתתה, ובכך לא תפסיד כלום, דאפי' שאינה רוצה למכור בסתם, אבל כאן כיון דממילא אחר מיתתה לא יהיו הנכסים למשפחתה, ממילא כבר לא יהא איכפת לה למכור ממש קודם מיתתה, וממילא א"כ הדרא קושיא לדוכתא דלמה נפרש שיהא חל דבריו על מכירה והרי היא שכיחא יותר ממיתה שכאן ודאי יפסיד ולאחר מיתה ודאי לא יהא שלו, ומשא"כ אם חלו

מתנה, ומשא"כ בנשואה דכבר נכנסו לרשותו בעינן לשון מתנה כדי להוציא הנכסים מרשותו, וממילא מה הקשו כאן עכשיו שוב פעם אי הכי נשואה נמי. והביאור הוא דכיון דלגבי ניוזנת ועושה מצינו כאן דיכולה האשה לוותר על תקנת חכמים גם בלא לשון מתנה, לכך הקשו דא"כ גם לגבי הוצאת הנכסים מרשותו יהא יכול לבטל תקנת חכמים בדיבור בעלמא ולא יהא צריך לומר לשון מתנה דווקא, ולכך הוא שייך גם בנשואה. וזה תירצו בגמ' דבנשואה ידו כידה ממש והרי הנכסים כבר שלו ואין זה רק תקנת חכמים שיכנסו לרשותו, ומשא"כ לגבי ניוזנת ועושה כל התקנה של חכמים שתהא ניוזנת ממנו הוא רק אם נותנת לו מעשה ידיה, ולא הקנו לו הדבר לגמרי, ולכך אם אומרת איני ניוזנת ואיני עושה יכולה לבטל התקנה, דבאמת אין זה ביטול התקנה לגמרי אלא רק אי קיום תנאי התקנה וממילא לא חל עליה תקנה זו.

דבריו על מיתה מ"מ לא יפסיד באופן שתרצה למכור בחייה, וצ"ע.

דף פד ע"א

רע. בגמ' ואמר רב לעולם קסבר ירושת הבעל דאורייתא וכגון שהורישתו אשתו בית הקברות משום פגם משפחה אמור רבנן לישקול דמי וליהדר. צריך ביאור למה נקטו בגמ' אופן שהורישתו אשתו בית הקברות דווקא, דמשמע דווקא נכס כזה שיש בה פגם משפחה הוא דאמרו דלישקול דמי וליהדר, הרי מצינו אפי' בסתם נכסים של אשה כגון עבדים ושפחות שגם בהו אומרים דלישקול דמי וליהדר, וכמו שאמרו לעיל (עט:): גבי אשה שקיבל בעלה ולדות של שפחותיה דמודה חנניה שאם נתגרשה נותנת דמים ונוטלתן מפני שבח בית אביה, וממילא גם כאן ה"ה דבשאר נכסי בית אביה יש לו להחזירם וליקח דמים כנגדם, ולמה נקטו בית הקברות דווקא. ואולי יש לומר דבשאר נכסים רק לאשה

עצמה הוא דבעינן להחזיר וליקח דמים כנגדם, אבל לשאר בני משפחה לא אמרו להחזיר בשביל שבח בית אביהם, וזה משום דרק לאשה יש חשיבות מיוחדת בשבח בית אביה ולא לכל בני משפחתה, ומשא"כ בית הקברות דיש בזה פגם משפחה הוא שייך גם בשאר בני משפחתה. או יש לומר דבאמת ה"ה גם בשאר נכסים דבעינן להחזיר וליקח דמים כנגדם, רק דנקטו בית הקברות דווקא משום דרק בה שייך ביאור המשך דברי המשנה וינכה להן מן הדמים, דזה על קבר אשתו שהוא חייב בקבורתה, ומשא"כ בשאר נכסים א"א לפרש הכי.

רעא. במשנה הניח פירות תלושין מן הקרקע כל הקודם בהן זכה בהן וכו' המותר ר' טרפון אומר ינתנו לכושל שבהן ר"ע אומר אין מרחמינן וכו'. ובגמ' אמרו דלר"ע כולו נמי דיורשין הוו ולא רק המותר, ונקט מותר משום שר"ט נקט כן. וא"כ צריך ביאור דהרי בין לר"ט ובין לר"ע

הדין בפירות התלושין שווה לדין של הניח מלווה או פקדון, דבשניהם לר"ט הכושל בהן קודם, ובשניהם לר"ע היתומים זכו בהן, וא"כ למאי חילקו כלל אותם לב' דינים. והביאור הוא דהחילוק הוא בשיטת ר"ט דבפירות תלושין הוא סובר דכל הקודם זכה בהם, ורק במותר הדין שווה למלווה ופקדון. וצריך ביאור מה באמת הטעם לחלק בפירות תלושין דבהם הדין דכל הקודם זכה, דמאי שנא מפקדון ומלווה דאין הדין כן. ועוד צריך ביאור לר"ט, דאם בפירות הדין הוא כל הקודם זכה בהן, א"כ למה במותר אין הדין ולא אמר שיניח המותר וכל הקודם בהן זכה. וצריך לומר דר"ט סבר דבפירות שהם מטלטלין שייך הדין כל הקודם זכה, וזה משום ששייך לתופסם ביד ולזכות בהם, ומשא"כ בקרקע שא"א לתופסו ביד אלא רק בפרץ גדר ונעל וכדומה, ולכך לגבי קרקע בעינן לקבלו בבית דין, ולכך בפירות שכבר תפס אחד מהם ביד, שהם כבר נמצאים ברשות

אחד מהם, אין אומרים עכשיו כל הקודם זכה, דזה כבר כמו קרקע שצריך החלטת בית דין למי ליתנם.

רעב. במשנה זכתה אשה יותר מכתובתה ובעל חוב יותר על חובו המותר ר"ט אומר זכו. לכאורה קשה למה לא נקטו גם אופן שתפסו יתומים מה יהא הדין. והביאור הוא פשוט דביתומים לא שייך שיתפסו וישאר מותר, כיון דהכל שלהם ולא רק שיעור מסויים, ובאמת בתפסו בהם היתומים כבר ביאר רש"י בד"ה כל הקודם דא"א להוציא מידם, דמטלטלי דיתמי לא משתעבדי לבעל חוב.

דף פד ע"ב

רעג. בגמ' ור"ע תפיסה לא מהניא כלל זכו ולר"ט דמנחי היכא רב ושמואל דאמרי תרוייהו והוא שצבורין ומנחין ברשות הרבים. ביאר רש"י דהקושיא של הגמ' ולר"ט דמנחי היכא היינו דהיכא מנחי הפירות שבשביל כך אמר ר"ט דלא זכו

בהן היתומים בשעת מיתה ואלא זכה בהן הקודם בהן. ולכאורה קשה דאם ביארו בגמ' דכשהן מונחים ברה"ר לא זכו בהן היתומים בשעת מיתה, א"כ למה בכגון דא חולק ר"ע על ר"ט, וכי ר"ע סובר דהיתומים זכו בהן גם כשהן ברה"ר, הרי אינן ברשותם כדי לזכות בהן, ובשלמא למה דביארו לקמן דאיירי בסימטא ניהא דבהא פליגי אם בסימטא זכו היתומים או לא, אבל למאי דביארו עכשיו ברה"ר קשה, וצ"ע.

רעה. בגמ' א"ל ר' יוחנן עשית בשל תורה זכו' והכא בהא קמיפלגי מר סבר הלכה כר"ע מחבירו ולא מרבו ומר סבר הלכה אפי' מרבו. צריך ביאור דאם מחלוקתם הוא אם הלכה גם מרבו או כדלקמן אם ר"ט רבו היה או לא, א"כ מה הקשה ר' יוחנן עשית בשל תורה, דמשמע דגם הוא מודה דלכתחילה הלכה כר"ע, ורק הקשה על זה שעושהו בשל תורה דאפי' בדיעבד יהא הלכה כמותו, הרי

עכשיו אמרו דלר' יוחנן אין הלכה כאן כר"ע כלל, ובשלמא לאיבעית אימא לקמן דפליגי אם הלכה איתמר או מטין איתמר ניהא, דבאמת מחלוקתם אם הלכה כר"ע לגמרי או רק מטין, דבזה שייך אם לעשותו כשל תורה ולגמרי או רק מטין, אבל לשני האיבעית אימא הראשונות קשה, וצ"ע.

דף פה ע"א

רעה. בגמ' ולא היא בין כך ובין כך משלם דאמר ליה לתקוני שדרתיך ולא לעוותי. היינו דאפי' באמר לו המשלה הב זווי ושקול שטרא משלם. אבל באמת קשה למה יהא חייב בכהאי גוונא, הרי הוא קיים את מה שאמר לו המשלה דנתן המעות מתחילה וביקש השטר, ומה יעשה השליח שאין המלווה רוצה ליתן לו השטר. והביאור הוא דכשאמר לו המשלה הב זווי ושקול שטרא אין כוונתו דווקא ליתן המעות קודם, אלא שיגרא דלישנא הוא דאומרים כך בני אדם תן מעות ואל

תשכה את השטר, וממילא היה לו לשליח לדאוג בעצמו שאם יתן המעות למלווה שיתן לו המלווה את השטר, ולכך היה לו מעצמו לומר לו תן לי השטר ורק אח"כ אתן לך המעות, ומשלא עשה כן הרי הזיק למשלח, ועל כך אומר לו לתקוני שדרתיך ולא לעוותי.

רעו. בגמ' אמר ליה רב אדא בר מתנא ולא יהא רב פפא כבת רב חסדא בת רב חסדא קים לי בגווייה. לכאורה קשה וכי רב פפא פחות מוחזק לאדם נאמן על רבא מאשתו שהיא בת רב חסדא, הרי היה אדם גדול ומיושבי בית דינו ואיך לא יהא נאמן עליו. ועיין באגרות משה (אה"ע ח"א סי' כד) דביאר דודאי הוא שרב פפא היה גדול מבת רב חסדא, רק דבדין קים ליה בעינין אדם שניסה אותו כמה פעמים ויודע בו שאינו משקר, ואין די בחזקת נאמנות סתמא, ולכך אמר רבא דבאשתו שניסה אותה ויודע בה שאינה משקרת קים ליה, אבל ברב פפא אפי' שאדם גדול הוא

יותר, מ"מ כיון שלא ניסה אותו א"א לו לומר בו קים לי.
רעז. בגמ' אמר להו ההוא בעל דין תיתי ותישתבע במתא אפשר דמיכפפא ומודיא אמרה להו כתבו לי זכוותא דכי משתבענא יהבי לי. צריך ביאור למאי רצתה אותה אשה שיכתבו לו שטר זכוותא זה עכשיו, הרי ממילא אין השטר מועיל עכשיו כל זמן שלא קיבלה אותו, ובפרט למפרשים כאן (ריטב"א) שביארו דמיירי שעדיין לא התמו על שטר זה, למאי צריכה שיכתבו לה כבר עכשיו, הרי אפשר לכתוב לה שטר זה גם בעיר ששם תישתבע מיד אחר שתישבע. ועיין בשיטה מקובצת דמבאר המחלוקת של רש"י ותוס' לגבי למי יינתן שטר זה, דרש"י מפרש דינתן לבעל דין, ואילו תוס' בד"ה אלמא מפרש דינתן לשליש, דהחילוק הוא דרש"י סבר שבאו לדין רק לגבי שבועה ולכך מיד אחר שתישבע יתן לה הבעל דין שטר זה, אבל תוס' סבר שבאו לדין עבוד תביעת

ממוזן ולכך פירשו שינתן לשליש, כיון דחיישינן שאם ינתן לבעל דין יצניע את השטר ויאמר שכבר נתחייבה ממוזן, והיינו דנחלקו רש"י ותוס' מה היה שליחות הביי"ד של רב ביבי לביי"ד של אותו העיר, ולכך נחלקו למי ינתן, ומ"מ עכ"פ מכאן יהא ניהא למה רצתה לפי תוס' שיכתבו לה כבר עכשיו שטר זה, כיון שבכך יהא לה ראייה שעדיין לא נתחייבה ממוזן, כיון שבאם יראו שכתבו לה שטר זה יהא בכך ראייה שלשבועה נשלחה להתם ולא להוציא ממוזן שכבר חייבוה, אבל לרש"י עדיין קשה למאי היתה צריכה שטר זה עכשיו, וצ"ע.

דף פה ע"ב

רעה. בגמ' החווא דאמר נכסי לטוביה שכיב וכו' אתו שני טוביה שכן ותלמיד חכם ת"ח קודם קרוב ות"ח ת"ח קודם. עיין בראשונים שנחלקו אם קרוב שאמרו איירי אפי' בקרוב הראוי ליורשו, או שרק בקרוב

רחוק קצת, ובשיטה מקובצת הביא מרש"י במהדורא קמא שאפי' בקרוב ליורשו ת"ח קודם לו, דאם היה מתכוין לטוביה קרובו היה אומר לטוביה קרובי, ומשלא אמר לאיזה טוביה נתכוין תלינן לת"ח נתכוין, וכדי להנות ת"ח מנכסיו ובכך להרבות זכויותיו. אבל באמת קשה דשיגרא דלישני הוא שאדם שמדבר על אדם קרוב אליו נאינו מבאר איזה אדם נתצכוין, דפשוט לו שאם יש קרוב לו ממש בשם טוביה, דדי לו לומר לטוביה, דהרי לא נופל במחשבתו כלל שאם הוא מדבר מטוביה דלא בקרובו איירי, ואדרבא אם היה רוצה לומר דמיירי בטוביה הת"ח, היה לו לבאר דבריו ולומר דמתכוין לטוביה הת"ח ולא לקרובו הראוי ליורשו. ותימה הוא מה הסברא לומר איפכא, וצ"ע.